

नक्षत्रे अकुले स्याद्यिनोभयम् । कुलाख्ये जयिनो नित्यम्
साम्यञ्चैव कुलाकुले”

कुलनायिका स्त्री०तन्त्रोक्ते कुलैः सेव्ये नायिकाभेदे । शक्ति-
साधनतन्त्रे १पटले तद्भेदादिकमुक्तं यथा

“नटी कापालकी वेश्या रजकी नापिताङ्गना । ब्राह्मणी
शूद्रकन्या च तथा गोपालकन्या । मालाकारस्य कन्या-
च नव कन्याः प्रकीर्त्तिताः । विशेषवैदग्ध्ययुताः सर्वाएव
कुलाङ्गनाः । रूपधौवनसम्पन्ना शीलसौभाग्यशालिनी ।
पूजनीया प्रयत्नेन ततः सिद्धिर्भवेद्भुवा” । अत्र विशेष-
यति निरुक्ततन्त्रे १४पटले । “नटी कापालिकी वेश्या
रजकी नापिताङ्गना । योगिनी श्वपची शुण्डी भूमिन्द्र-
तनया तथा । गोपिनी माल्यकारस्य कन्या कार्यविभेदतः ।
चतुर्वर्णोद्भवा रस्या कापाली सा प्रकीर्त्तिता । पूजाद्रव्यं
समालोक्य वेशाचरणमिच्छति । चतुर्वर्णोद्भवा रस्या सा
वेश्या परिकीर्त्तिता । पूजाद्रव्यं समालोक्य रजोऽवस्थां
प्रकाशयेत् । सर्ववर्णोद्भवा रस्या रजकी सा प्रकीर्त्तिता ।
पूजाद्रव्यं समालोक्य कुलजा वीरमाश्रयेत् । संत्यज्य
पशुभर्त्तारं कर्म्मचारणशालिनी स्मृता । विपरीतरता
पत्न्यौ पातं या परिष्टुच्छति । सर्ववर्णोद्भवा रस्या सा शौण्डी
परिकीर्त्तिता । सर्वदा यन्त्रसंस्कारो यस्याश्च परिजायते ।
भूमिन्द्रजा तु रस्याऽसौ सर्ववर्णोद्भवा प्रिये ! । आत्मानं
गोपयेद्या च सर्वदा पशुसङ्घटे । सर्ववर्णोद्भवा रस्या गोपिनी
सा प्रकीर्त्तिता । पूजाद्रव्यं समालोक्य या मालां परिकी-
र्त्तयेत् । सर्ववर्णोद्भवा रस्या मालिनी सा प्रकीर्त्तिता” ।
वेश्यायाविशेषस्तु तत्रैवोक्तः । “गुप्तवेश्या महावेश्या कुलवे-
श्या महोदया । राजवेश्या देववेश्या ब्रह्मवेश्या च सप्तधा ।
कुलजा गुप्तवेश्या स्यात् निर्लज्जा मदनानुरा । पशुभ-
र्त्ताश्रिता लोके गुप्तवेश्या प्रकीर्त्तिता । कुलजा कुलवे-
श्या स्यात् महावेश्या प्रकीर्त्तिता । भगलिङ्गकला-
भिश्च चुम्बयेच्च पुनः पुनः । एवंविधा कुलीना चेत् ब्रह्म-
वेश्या प्रकीर्त्तिता । दिव्यशक्तिवीरशक्तिस्तासां सङ्गे
प्रकीर्त्तिता । चतुर्वर्णोद्भवानाञ्च सङ्गिताः परिभाषि-
ताः । वेश्यावद्भ्रमते यस्मात् तस्माद्देश्या प्रकीर्त्तिता ।
वर्णसङ्करता जाता सर्ववेश्या प्रकीर्त्तिता” । कुलकामि-
न्यादयोऽप्यत्र

कुलनाश पु० ६त० । १कुलध्वंसे तत्कारणं कुलशब्दे उक्तम्
तदभावकारणञ्च “यावच्च वेदधर्म्माः स्युर्यावत् स्याच्छङ्क-
राच्च नम् । यावत् स्याच्छुचि कथञ्च तावच्च कुलनाशनम् ।

कुलं भूलग्नं नाश्याति न+अश+अच् सुप् सुप्रेति समासः ।
२उङ्गे पुंस्त्री० हेमच० तस्योन्नतकन्धरतया उन्नत
प्रदेशस्थकण्ठकार्दे भूज्याङ्गुलगनादेरभक्षणेन तथात्वम्
स्त्रियां जातित्वात् ङोष् ।

कुलनाशन न० कुलं नाशयत्यनेन नश-णिच्-करणे ल्युट् ।
वंशध्वंससाधने । “कुसलं कुलनाशनम् । यथा च सु-
सलेन वृष्णिप्रभृति कुलनाशनं तथा भा०सौ०१अ०उक्तं यथा
“विश्रामित्वञ्च कण्वञ्च नारदञ्च तपोधनम् । सारणप्रसुखा
वीरा ददृशुर्द्वारकां गतान् । ते तान् शम्भुं पुरस्त्वत्य
भूषयित्वा स्त्रियं यथा । अत्रुवन्नपसङ्गस्य दैवदण्डनि-
पीडिताः । इयं स्त्री पुत्रकामस्य बभ्रोरमिततेजसः ।
ऋषयः साधु जानीत किमयं जनयिष्यति । इत्युक्तास्ते
तदा राजन् विप्रलम्भप्रार्थिताः । प्रत्यब्रुवंस्तान्मुनयो
यत्तच्छृणु नराधिप ! । वृष्णप्रभ्यकविनाशाय कुसलं वीर-
भायसम् । वासुदेवस्य दायदः शाब्दोऽयं जनयिष्यति ।
येन क्रूयं सुदुर्ज्ञानं नशंसा जातमन्यवः । उच्छेत्तारः
कुलं कत्स्नस्यते रामजनाह्नौ । सद्यः यास्यति श्री-
मांस्त्वह्ना देहं हलायुधः । जरा कर्णं महात्मानं
शयानं मुवि भेत्स्यति । इत्यब्रुवंस्ततो राजन् ! प्रल-
ब्धास्तैर्दुरात्मभिः । सुनयः क्रोधरक्ताक्षाः समीप्याथ प-
रस्परम् । तयोक्त्वा सुनयस्ते तु ततः केशवमभ्ययुः । अघा-
ब्रवीत्तदा वृष्णिन् श्रुत्वैव मधुसूदनः । अन्तश्चो मतिमां-
स्तस्य भवितव्यं तथेति तान् । एवमुक्त्वा हृषीकेशः प्रवि-
वेश पुरान्दा । कृतान्तमन्यथा नैच्छत् कर्त्तुं स जगतः
प्रभुः । शोभतेऽथ ततः शाब्दो कुसलं तदसूत वै । येन
वृष्णप्रभ्यककुले पुरुषा भक्षमातृकताः । वृष्णप्रभ्यकविना-
शाय किङ्करप्रतिमं महत् । असूत शपजं घोरं तच्च
राज्ञे न्यवेदयन् । विषस्यरूपस्तद्राजा सूक्ष्मं चूर्णमकार-
यत् । तच्चूर्णं सागरे चापि प्राक्षिपन् पुरुषा नृप !”

चूर्णीकृतस्य तस्य सद्ये एरकाभावसङ्गा एरकाभूतेन
सुसलेन ३अ० परस्परनाशोवर्षितः यथा

“ते तु पानमदाविष्टाशोदिताः कालधर्मणा । युयुधान-
मथाभ्यन्नञ्चुच्छिष्टैर्भाजनैस्तदा । हन्यमाने तु शैनेये
क्रुद्धो रुक्मिणिनन्दनः । तदनन्तरमागच्छन्कोक्षयिष्यन्
शिनेः सुतम् । स भोजैः सह संयुक्तः सात्यकिश्चान्वकैः
सह । व्यायच्छमानौ तौ वीरौ बाह्वद्रविणशालिनौ ।
बद्धत्वाच्चिह्नौ तत्र उभौ कर्णस्य पश्यतः । हतं दृष्ट्वा
तु शैनेयं पुत्रञ्च यदुनन्दनः । एरकाणान्दा स्मृष्टि”